

Tehy ry
Suomen Bioanalytikkoliitto ry

Kannanottopyyntönne 17.10.2016

Olette Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira) 17.10.2016 osoittamassanne kirjeessä pyytänyt Valviralta näkemyksiä siitä, millaisella osaamisella voi työskennellä laillistetun laboratoriohoitajan tehtävissä kliinisissä laboratorioissa Suomessa. Pyydätte lisäksi Valviran näkemyksiä siitä, miten työnantajan tulisi varmistaa riittävä pätevyys näihin tehtäviin.

Valvira toteaa yleisesti, että laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) ja sen nojalla annetussa asetuksessa (564/1994) säädetään muun muassa terveydenhuollon ammattihenkilöistä ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden yleisistä velvollisuuksista. Lisäksi laissa on säädetty lääkärin ja hammaslääkärin erityisistä oikeuksista ja velvollisuuksista sekä muun muassa sairaanhoitajien rajatusta lääkkeenmäärämisestä. Muilta osin ei ole laissa tai asetuksessa rajattu tehtäviä, joita eri terveydenhuollon ammattiryhmiin kuuluvat saavat ja voivat tehdä. Lähtökohtana on, että ammattihenkilöt toimivat koulutukseen perustuvan osaamisensa perusteella. Terveydenhuollon ammattihenkilöitä kouluttavat oppilaitokset (mm. ammattikorkeakoulut) laativat tutkintojensa osaamiskuvaukset.

Ammattihenkilölain 2 §:n mukaan laillistettu, luvan saanut tai nimikesuojattu ammattihenkilö on terveydenhuollon ammattihenkilö ja oikeutettu toimimaan asianomaisessa ammatissa sekä käyttämään asianomaista ammattinimikettä. Tämä ei kuitenkaan estä, jollei laissa tai asetuksessa toisin säädetä, laillistettuja, luvan saaneita tai nimikesuojattuja ammattihenkilöitä toimimasta toistensa tehtävissä silloin, kun se on perusteltua työjärjestelyjen ja terveystalvelujen tuottamisen kannalta.

Valvira toteaa edellä mainittuun viitaten, että lainsäädännössä ei ole säädetty siitä, millaisella osaamisella voi työskennellä laillistetun laboratoriohoitajan tehtävissä. Valvira ei voi tästä syystä myöskään ottaa tähän asiaan yksityiskohtaisesti kantaa. Näytteenotto ja kliininen analytiikka ovat tehtäviä, jotka edellyttävät muun muassa asiaan liittyvien lääketieteen, hoitotyön, anatomian ja aseptiikan tietojen riittävää hallintaa. Lisäksi se edellyttää, että työntekijä hallitsee teknisesti näytteenoton ja tarvittaessa analyysilaitteiden käytön. Valviran näkemys on, että pääsääntöisesti erilaisten tutkimus- ja hoitotoimenpiteiden suorittaminen, esimerkiksi näytteenotto ja kliininen analytiikka, ovat terveyden- ja sairaanhoitoa ja edellyttävät terveydenhuollon ammattihenkilön koulutusta.

Valvira toteaa, että työnantaja päättää ja vastaa toimintayksikön toiminnasta, työvoiman käytöstä ja tehtävien jakamisesta työntekijöiden kesken. Työnantajan on arvioitava työntekijän koulutus, kokemus, ja

Dnro 6524/06.00.00.04/2016

14.11.2016

tosiasiallinen osaaminen kuhunkin tehtävään. Kokonaisvastuu toiminnasta ja sen järjestämistavasta on aina työnantajalla. Sen lisäksi yksittäinen työntekijä vastaa omasta toiminnastaan ja suorittamistaan työtehtävistä.

Jos työntekijälle annetaan hänen peruskoulutukseensa sisältymättömiä tehtäviä, se edellyttää aina riittävää lisäkoulutusta, osaamisen varmistamista ja päätöstä kyseisten tehtävien suorittamisesta. Riittävä lisäkoulutus tarkoittaa koulutusta, joka johtaa työtehtävien hallitsemiseen riittävän luotettavasti. Valvira ei voi antaa yksityiskohtaista suositusta koulutuksen pituudesta tai sisällöstä, koska vaadittava koulutus tulee harkita kussakin toimintaympäristössä erikseen, ja kunkin työntekijän perusvalmiudet ja peruskoulutus huomioiden. Valvira ei myöskään ole terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta vastaava viranomainen.

Johtajan sijaisena,
ryhmäpäällikkö, lääkintöneuvos

Markus Henriksson

Lakimies

Jenny Rebold